SÆRUTSKRIFT

Arkivsak: 16/2026

ØKONOMIPLAN 2017-2020 - ÅRSBUDSJETT 2017

Saksbehandler: Anne Hjelmstadstuen Jorde Arkiv: 145

Saksnr.:	**Utvalg**	**Møtedato**
83/16	Formannskapet	08.11.2016
9/16	Eldrerådet	15.11.2016
10/16	Rådet for mennesker med funksjonsnedsettelser	15.11.2016
5/16	Flerkulturelt råd	22.11.2016
109/16	Kommunestyret	24.11.2016

Vedlegg:

1. Økonomiplan 2017-2020
2. Budsjett 2017 med følgende vedlegg:
    a. Eiendomsskatt – lister over eiendommer som skal ha fritak
    b. Kommunale gebyrer og betalingssatser
3. Saksprotokoll: Budsjett for kontrollutvalget 2017, datert 31.10.2016
4. Notat: Rådmannens svar på spørsmål fra budsjettkonferanse 11.10.2016
5. Rådmannens svar på spørsmål fra ordfører, datert 04.11.2016
6. Rådmannens svar på spørsmål fra Øyer SV

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

1. Konsekvensjustert økonomiplan 2017-2020
2. Utkast til sektorplaner 2017 med sektorenes innspill til drifts- og investeringstiltak
3. Diverse underlagsmateriell fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Fylkesmannen i Oppland, Kommunenes sentralforbund m.v.
4. Notat som følge av spørsmål fra formannskapets budsjettkonferanse 18.10.2016
5. Andre redegjørelser som er framlagt i prosessen

Sammendrag:

Kommunestyret vedtar balansert økonomiplan 2017 – 2019 og årsbudsjett for 2017 etter at formannskapets innstilling har vært lagt ut til offentlig ettersyn i 14 dager.

Formannskapet innstiller økonomiplan 2017 – 2020 og årsbudsjett 2017. Det framlegges en balansert økonomiplan for fireårsperioden, basert på realiteten i kommunens økonomiske situasjon. Budsjett 2017 er basert på inntektsrammen for 2017 og politiske vedtak i 2016. Det framlegges et årsbudsjett med 0,7 % netto driftsresultat i 2017. Gjennomsnitt for 2018 – 2020 er 1,75 %, som tilsvarer statlige føringer. Sektorenes rammer er trange med overskridelser i 2016, det er derfor ikke lagt inn mange innsparingstiltak i sektorenes budsjettrammer i 2017. Det foreslås en økning i eiendomsskatt på 1,5 promille fra 2017.

Driftsbudsjettet vedtas på sektornivå. Kommunestyret vedtar investeringsplaner for 2017 – 2020 med godkjenning av låneopptak for investeringer i 2017.

Saksutredning:
Det henvises til den samlede dokumentasjonen i økonomiplanen og årsbudsjettdokumentet, der det er gitt en analyse av kommunens økonomiske situasjon.

Økonomiplan 2017 – 2020
Dokumentet redegjør for rammebetingelser i planperioden og angir hovedtrekkene i den planlagte virksomheten i Øyer kommune kommende fire år. Handlingsdelen gir en verbal beskrivelse av prioriterte tiltak og aktiviteter, med tilhørende budsjett for fireårsperioden, fordelt på drift og investeringer. Resultatmål for 2017 konkretiserer de mål kommunen skal jobbe mot i kommende år, og danner grunnlag for de enkelte sektorplaner.

Som oppstart på arbeidet med økonomiplan og budsjett ble det i juni gjennomført gruppe-arbeid i kommunestyret der en tok utgangspunkt i målformuleringene i kommuneplanens samfunnsdel, og kom med innspill på konkrete tiltak og aktiviteter. Oppsummeringen av dette arbeidet ga følgende tre fokusområder:

- Innovasjon
- Tidlig innsats
- Møteplasser

De tre fokusområdene har vært førende for prioriterte tiltak og aktiviteter i økonomiplanen og tilhørende sektorplaner.

Årsbudsjett 2017
Kommunens midler til fordeling drift i 2017 er kr 281 mill. Dette er en økning på kr 21,4 mill fra 2016. Lønns- og prisvekst for 2017 er beregnet til kr 7,2 mill og kommunal deflator er 2,5 %. Det er i forslag til statsbudsjett lagt opp til en økt satsing knyttet til tidlig innsats i grunn-skolen, rusfeltet, habilitering og rehabilitering og skolehelsetjenesten og helsestasjoner. I tillegg overføres tilskuddet til Frivillighetssentralen til kommunen. Samlet sett er handl-ingsrommet til kommunen i forbindelse med fremlagt statsbudsjett omtrent uforandret. Fra 2018 er det signalisert reduksjon i rammetilskuddet ved at Sør-Norgetilskuddet reduseres.

Renteutgifter er noe redusert på grunn av lavere budsjettert rentenivå enn forutsatt i gjeld-ende økonomiplan. Styringsrenta er per nå 0,5 %. Rådmannen har valgt å budsjettere med rente på 1,75 % for andelen lånegjeld med flytende rente i 2017 og 2018 og med 2 % i 2019 og 2020. Avdragsutgiftene er økt betydelig fra gjeldende økonomiplan for å komme opp på minimumsavdrag.

Investeringer i planperioden
Investeringsprogrammet for 2017 – 2020 omfatter både ordinære investeringer og invester-inger på VA-området, som er selvfinansierende. Det foreslås begrensede nye ordinære investeringer i planperioden. Ny brannstasjon foreslås i 2017, tiltaket dekkes av husleieinn-tekter. Trodal trinn 2 er lagt inn i slutten av planperioden.

I investeringsplan for VA ligger det i planperioden inne investeringer i størrelsesorden kr 30-35 mill innenfor området til Områdeplan Øyer Sør (B2+H5-H6). Det foreslås at Øyer kommune forskutterer utbygging av hovedledningsnettet i dette området, under forutsetning av at alle utbyggerne inngår avtale, samt stiller garanti, før infrastrukturutbyggingen starter.

Om kommunens økonomiske situasjon

Øyer kommunes økonomiske situasjon, med tanke på gjeldsnivå, fondsreserver og et aktivitetsnivå som ligger over driftsrammene, er ikke bærekraftig i planperioden og årene framover.

De viktigste årsakene til at kommunen er i denne situasjonen er:

- Betydelige investeringer i nye funksjonelle anlegg i flere sektorer. De nye anleggene er et positivt utgangspunkt for drift i årene framover, og for tjenestetilbudet til kommunens innbyggere. Imidlertid er gjeldsnivået svært høyt, og tilsvarende utviklingen i kapitalutgifter.

- Driftsmidler bundet i struktur. Eksempelvis er det i grunnskolen tre paralleller på alle 7 trinn, mens det samlede elevtallet tilsier to paralleller. Dette medfører høye driftsutgifter til grunnskole. Tilsvarende gjelder helsetjenesten, der en fordeling på to legekontor trekker opp driftsutgiftsnivået.

- Høyt antall m2 i drift. Både Øyer helsehus, Vidarheim barnehage og kommunehuset på Tingberg er store anlegg med tanke på m2 i drift. Det bør gjennomføres en analyse med sikte på å optimalisere arealbruken.

Av andre forhold som er av betydning for kommunens driftsutgifter er deltakelse i fellesenheter sammen med nabokommunene. Det bemerkes at det siden oppstart av fellesenhetene er gjennomført betydelig effektivisering, og at særlig de eldste fellesenhetene (økonomi, landbruk og skatt og innfordring), nå driftes på et minimumsnivå med tanke på utvikling av fagområdene. Kommunens eierskap er også et forhold av betydning, det må jevnlig vurderes hvorvidt fortsatt eierskap er hensiktsmessig.

Handlingsalternativ

Gjeldsnivået i kommunen er høyt og lånegjelda skal betjenes til den er nedbetalt. I økonomiplanperioden legges det opp til ytterligere låneopptak. Kapitalutgifter vil ligge i størrelsesorden 30 mill i årene framover, da kommunen må betale minimumsavdrag, samt at det er nødvendig å ta høyde for noe renteøkning i slutten av planperioden. For å skape økonomisk handlingsrom må det ses på andre utgiftsreduksjoner. Som omtalt kan dette være tjenesteområder som ligger høyt på grunn av struktur; grunnskole, legekontor og barnehage. Videre er omtalt arealeffektivisering av kommunale anlegg. Drift av fellesenheter bør være i fokus på samme måte som egen drift.

Andre handlingsalternativ er å øke inntektssida i budsjettet. Det ligger inne anslag på inntektsøkning som følge av innflytting i Trodal og økt innbyggertall i planperioden, men anslag-

ene er usikre, og det må forventes tilsvarende økning på utgiftssida for å tilby kommunale tjenester til nye innbyggere. En annen mulig inntektsøkning er eiendomsskatt for bolig- og fritidseiendommer.

Kommunelovens § 46, pkt 3, fastslår i 1. punktum; *«Årsbudsjettet skal være realistisk.»* Om dette heter det i Overå og Bernt sin kommentarutgave; *«Betydelige* reduksjoner *fra tidligere års bevilgninger og anvendelse må imidlertid kunne forklares ut fra hvilke tiltak kommunen akter å iverksette.»* Rådmannen er opptatt av en nøktern, men realistisk budsjettering, både på inntekts- og utgiftssida. Der tiltak må settes i verk skal disse være konkretisert og kalkulert. Det vises til budsjettdokumentet og konkretisering av tiltak for å tilpasse seg budsjettrammene på sektornivå. Disse tiltakene ligger til grunn for rådmannens budsjettinnstilling for 2017 og resten av planperioden.

Budsjettrammene som nå legges fram må ses i sammenheng med overføringssaken for 2016. Uten føringer omkring håndtering av merforbruk 2016 kan dette velte strategien og tiltaksplanene som nå legges for 2017. Rådmannen legger til grunn at overføringsordningen ligger fast og videreføres, men signaliserer at det for regnskapsåret 2016 må vurderes ikke å overføre merforbruk for sektor familie og inkludering og helse og omsorg.

Samtidig som den økonomiske situasjonen er anstrengt og krever fokus på budsjettstyring, understreker rådmannen at det likevel er nødvendig med fokus på fortsatt utvikling, innovasjon og nytenking. Dette er synliggjort i budsjettet gjennom tiltak som satsing på IKT-prosjekter og digitalisering, midler til X-games og Fakkelmannen. Sektorene har også synliggjort planlagt og pågående innovasjonsarbeid i budsjettdokumentet.

Saldering

Etter utarbeidelse av sektorvise tiltaksplaner for å tilpasse driften til foreslåtte budsjettrammer gjenstår i størrelsesorden kr 10 mill uløst. Det er arbeidet videre med langsiktige tiltak for reduksjon av driftsutgifter, i hovedsak innen sektorene oppvekst, familie og inkludering og helse og omsorg. Det er skissert følgende tiltak som kan være aktuelle å utrede videre:

Sektor/tiltak	2017	2018	2019	2020
Oppvekst: Flytting av kretsgrenser 1.-7. trinn	2,5 mill	5 mill	5 mill	5 mill
Helse og omsorg: Fastlegestruktur og avtaleverk		1,5 mill	2 mill	2 mill
	2,5 mill	6,5 mill	7 mill	7 mill

Kommentarer til tiltakene

Ved å flytte kretsgrenser for elever som skal gå på Aurvoll sørover i kommunen vil en kunne redusere ei klasse på hvert av de sju trinnene. Dette gir 14 klasser i forhold til dagens 21. Det vil måtte styrkes noe pga. store klasser, men innsparingen vil uansett bli betydelig.

Det er mulig å redusere driftsutgiftsnivået i legetjenesten ved å se på mest mulig effektiv struktur, samt vurdere om kommunen skal ha private eller kommunale fastleger og evt. avtaleverk med private leger.

Alternativet til å gå videre med disse tiltakene for å redusere driftsutgifter, er å endre eiendomsskatt for boliger og fritidseiendommer i Øyer fra 3,5 til 5 promille. Dette utgjør kr 7,5 mill.

Rådmannens vurdering

Rådmannen vektlegger en bærekraftig økonomisk løsning for planperioden, noe som forutsetter konkretiserte og kalkulerte tiltak. Erfaring tilsier at dette er nødvendig for å lykkes med å tilpasse driften til reduserte budsjettrammer.

Tiltakslistene som framgår for de enkelte sektorer i budsjettdokumentet er krevende, men vurderes som realistiske å gjennomføre. For å løse gjenstående utfordringer på i underkant av kr 10 mill er vurdert strukturtiltak innenfor sektor oppvekst og sektor helse og omsorg. Begge tiltakene er rettet mot tjenesteområder der Øyer kommune drifter dyrt sammenlignet med andre kommuner ut fra KOSTRA-tall. Rådmannen mener at strukturtiltakene ikke er aktuelle på det nåværende tidspunkt.

Rådmannen foreslår dermed en økning av eiendomsskatten på 1,5 promille i 2017. Ved siden av budsjettrammer for sektorene, som er realistiske, gir dette en avsetning til netto driftsresultat på gjennomsnittlig 1,75 % de tre siste årene i planperioden.

Rådmannen ser flere risikofaktorer i forslaget. Det vil alltid være knyttet usikkerhet til sektorenes rammer, det samme gjelder nivået på gjeldsrentene. Økt grunnrenteskatt på kraftanlegg er beregnet til å gi en inntektssvikt for Øyer i størrelsesorden kr 1 mill i året, denne inntektssvikten er ikke lagt inn. Når det gjelder Trodalprosjektet er det usikkert hvordan dette vil slå ut både på rammetilskudd/skatteinntekter og på driftsutgiftene. Det er også usikkert hvorvidt salgsinntektene kommer inn i tide til å dekke avdragsutgiftene som etter hvert påløper for den delen av låneporteføljen som er knyttet til prosjektet.

Rådmannen signaliserer at konklusjonene i overføringssaken for 2016 må ses i sammenheng med de rammene som nå vedtas.

Rådmannens forslag til innstilling:

<u>Investeringer</u>

1. Investeringsplan 2017 – 2020
   Kommunestyret godkjenner investeringsplan for 2017 – 2020
2. Kommunestyret godkjenner at Øyer kommune forskutterer utbygging av hovedledningsnett for områdene i Områdeplan Øyer Sør (B2 + H5-H6). Det forutsettes at alle aktuelle utbyggere inngår avtale, samt stiller garanti, før infrastrukturutbyggingen starter.
3. Finansiering av investeringer
   Kommunestyret godkjenner opptak av investeringslån på inntil kr 19 mill, i tillegg til investeringslån VA på inntil kr 39 mill. Rådmannens gis fullmakt til å ta opp de budsjetterte lånene på gunstigst mulig vilkår. Fullmakten omfatter også godkjenning av rentevilkårene i hele lånets løpetid. Lånene avdras over 30 år.

<u>Driftsbudsjettet med skatt og gebyrer</u>

4. Økonomiplan 2017 – 2020 inkl. årsbudsjett 2017
   Kommunestyret vedtar økonomiplan 2017 – 2020 inkl. årsbudsjett 2017.
5. Eiendomsskatt
   For skatteåret 2017 skrives det ut eiendomsskatt på alle faste eiendommer i hele kommunen, jf. Eiendomsskatteloven § 2 og § 3 bokstav a. For skatteåret 2017 benyttes eiendomsskattetakstene med virkning fra 2007 jf. Eiendomsskatteloven § 8 A-3 (2) og KS-sak 27/16.

   Den generelle skattesatsen som skal gjelde for de skattepliktige eiendommer settes til 7 promille. I medhold av eiendomsskatteloven § 12 a differensieres satsene ved at den skattesats som skal gjelde for boliger og fritidseiendommer settes til 5 promille.

   Det benyttes ikke bunnfradrag for 2017, jf. Eiendomsskatteloven § 11 annet ledd.

   Eiendommer som faller inn under eiendomsskatteloven § 7 a, b og c er fritatt fra eiendomsskatt. For eiendommer som faller inn under § 7 c er fritaksperiode 10 år, eller til kommunestyret endrer eller opphever fritaket. Kommunestyret godkjenner listene over eiendommer som skal ha fritak eller delvis fritak etter § 7 a.

   Eiendomsskatten skal betales i fire terminer. Ved taksering og utskriving av eiendomsskatt benytter kommunen tidligere vedtatte skattevedtekter.

6. Kommunale gebyrer
   Kommunestyret vedtar endringer i kommunale gebyrer og betalingssatser i samsvar med oppstilling i eget vedlegg.

<u>Fullmakter gitt til rådmannen i budsjett</u>

7. *Formidlingslån*
   Rådmannen gis fullmakt til opptak av formidlingslån med inntil 10 millioner kroner i 2017.
8. *Stillingshjemler*
   Kommunestyret gir rådmannen fullmakt til opprettelse/nedleggelse av stillings-hjemler i samsvar med de budsjettrammene kommunestyret vedtar.
9. *Kommunale satser sosialhjelp*
   Ved endringer av statlige satser for utmåling av stønad til livsopphold gis rådmannen fullmakt til å foreta tilsvarende justeringer av de kommunale satsene.
10. *Kommunale satser hjemmehjelp*
    Ved endringer av maksimalsatsene for betaling for hjemmehjelp for brukere med inntekt under 2G og betaling for korttidsplass per døgn gis rådmannen fullmakt til å foreta tilsvarende justeringer av de kommunale betalingssatsene.
11. *Flyktningetilskudd*
    Rådmannen gis fullmakt til å disponere økt statstilskudd til flyktninger.
12. *Omfordeling mellom sektorer*
    Rådmannen gis fullmakt til omfordeling av midler mellom sektor helse og omsorg og plan og utvikling knyttet til FDV-utgifter Øyer legekontor. Det rapporteres på dette i tertialrapportering 2017.

Annet

13. *Godtgjørelse*
    Godtgjørelse til ordføreren settes til 90 % av stortingsrepresentantenes lønn.
14. *Overføringsordningen mellom regnskapsår*
    Kommunestyret viderefører overføringsordningen. Virkningen fastsettes til 100 % både for mindreforbruk og merforbruk. Overføring av mindre- og merforbruk for regnskapsåret 2017 skjer i egen kommunestyresak etter godkjent regnskap.
15. *Søknad om statlige midler*
    Formannskapet gis fullmakt til å behandle søknader om statlige midler på vegne av kommunen
16. *Sats for inntektsskatt*
    Kommunestyret vedtar sats for inntektsskatt på 11,8 %. Dette tilsvarer maksimalsats.

Utredningsarbeid

17. Det gjennomføres en analyse i 2017 med sikte på å effektivisere arealbruken i kommunale bygg.
18. Det gjennomføres et utredningsarbeid i 2017 for å se på behov og alternative løsninger vedrørende bofellesskap/boliger med tilrettelagte tjenester for personer med ulike bistandsbehov, med hensikt å ta dette inn i budsjett og investeringsplanen fra 2018.

Eli Eriksrud
Konstituert rådmann

Anne Hjelmstadstuen Jorde

Behandling/vedtak i Formannskapet den 08.11.2016 sak 83/16

Behandling:
Konstituert rådmann Eli Eriksrud holdt en kort orientering og svarte på spørsmål.

Rådmannens forslag til Driftsbudsjettet med skatt og gebyrer punkt 5 4.avsnitt (fritak for eiendomsskatt) ble enstemmig vedtatt.

Ordføreren åpnet for drøfting/politiske signaler vedr målkartet, driftsbudsjettet, investeringsbudsjettet og økonomiplanen.

Før behandling av Gebyrregulativet stilte Stein Plukkerud (SP)spørsmål om sin habilitet. Stein Plukkerud fratrådte. Ordføreren fremmet forslag om at han erklæres som habil i henhold til Forvaltningsloven § 6 og Kommuneloven § 40. Enstemmig vedtatt som ordførerens forslag. Stein Plukkerud tiltrådte.

Arne Finn Brekke (AP) ba om gruppemøte. Møtet hevet for gruppemøte.

Møtet satt.

Ved behandling av Gebyrregulativet fremmet Arne Finn Brekke (AP) følgende felles forslag fra AP/H:

« Det settes ned et saksutvalg for å gjennomgå følgende gebyrer:
Plansaker (s 9)
Oppmålingsforretninger (S 10-13)
Saksbehandling (s 14)
Saker som behandles etter jordlov og konsesjonslov
Saker etter eierseksjoneringsloven
Delingssaker som behandles etter matrikkelov og plan-og bygningslov
Byggesak (s 15-17)
Infoland (s 18-19)

Saksutvalget må komme med sin innstilling senest i september 2017».

Arne Finn Brekkes forslag ble vedtatt med 6 mot 1 stemme.

Rådmannens forslag til gebyrregulativet med vedtatt endring ble enstemmig vedtatt.

Ved behandling av Investeringsbudsjettet fremmet ordføreren følgende forslag for AP/H:
-Velferdsteknologi sektor helse og omsorg reduseres til kr 1.000.000,- pr år. Ved alternativ avstemming mellom rådmannens forslag og forslaget fra AP/H ble forslaget fra AP/H vedtatt med 5 mot 2 stemmer.
-Tretten Idrettshall, oppgradering kr 200.000,- i 2017. Ved alternativ avstemming mellom rådmannens forslag og forslaget fra AP/H ble forslaget fra AP/H vedtatt med 6 mot 1 stemme.
-Legesenter Øyer reduseres fra kr 2.500.000,- til kr 1.500.000,-. Forslaget ble trukket.
-Ombygging Tretten kontorbygg kr 1.500.000,- fordeles på 3 år – 2017, 2018, og 2019. Ved alternativ avstemming mellom rådmannens forslag og forslaget fra AP/H ble forslaget fra AP/H enstemmig vedtatt.
-Ny brannstasjon Tretten - Øyer kommune oppretter eget A/S med formål å eie og leie ut brannstasjonen. Selskapet avvikles når lånet er nedbetalt. Øyer kommune er eneeier i selskapet. Leieinntekter fra brannstasjon går til selskapet inntil lånet med renter og avdrag er betalt. Ved alternativ avstemming mellom rådmannens forslag og forslaget fra AP/H ble forslaget fra AP/H enstemmig vedtatt.

Rådmannens forslag til Investeringsbudsjettet med vedtatte endringer ble enstemmig vedtatt.

Investeringer
Punkt 1 – Rådmannens forslag enstemmig vedtatt.

Punkt 2 - Stein Plukkerud (SP) stilte spørsmål om sin habilitet. Stein Plukkerud fratrådte. Ordføreren fremmet forslag om at han erklæres som inhabil under punkt 2 i henhold til Forvaltningsloven § 6. Enstemmig vedtatt som ordførerens forslag.
Roar Øien påpekte at formuleringen……Områdeplan Øyer Sør (B2+H5-H6) kan misforstås, og rettes til……..Områdeplan Øyer Sør (B2 og H5 og H6).

Stein Plukkerud tiltrådte.

Rådmannens forslag til Investeringer (punkt 1-3) med vedtatte endringer og tillegg ble enstemmig vedtatt.

Driftsbudsjett med skatt og gebyrer
Punkt 4 – Rådmannens forslag enstemmig vedtatt.

Punkt 5 – AP/H fremmet følgende forslag: « Promillesatsen eiendomsskatt beholdes uendret i 2017 – 3,5 promille for boliger og fritidseiendommer.»

Ved alternativ avstemming mellom rådmannens forslag og AP/H forslag ble AP/H forslag enstemmig vedtatt.

Finansieringen av redusert eiendomsskatt ble vedtatt med 6 mot 1 stemme.

Rådmannens forslag til Driftsbudsjett med skatt og gebyrer (punkt 4-6) med vedtatte endringer ble enstemmig vedtatt.

Fullmakter gitt til rådmannen i budsjett
Rådmannens forslag til Fullmakter gitt til rådmannen i budsjett (punkt 7-12) ble enstemmig vedtatt.

Annet
Punkt 13 – Roar Øien (H) ber om at godtgjørelse til ordføreren oppgis som beløp, ikke bare som prosentsats av stortingsrepresentantens lønn. Dette rettes før utsending til kommunestyret.

Rådmannens forslag til Annet (punkt 13-16) ble vedtatt med 6 mot 1 stemme.

Utredningsarbeid
Rådmannens forslag til Utredningsarbeid (punkt 17-18) ble enstemmig vedtatt.

Det ble til slutt stemt over rådmannens forslag punkt 1-18 med vedtatte endringer og tillegg som ble enstemmig vedtatt.

Vedtak i Formannskapet:

Vedtak:
Formannskapets innstilling:
Investeringer

1. Investeringsplan 2017 – 2020
   Kommunestyret godkjenner investeringsplan for 2017 – 2020
2. Kommunestyret godkjenner at Øyer kommune forskutterer utbygging av hovedledningsnett for områdene i Områdeplan Øyer Sør (B2 og H5 og H6). Det forutsettes at alle aktuelle utbyggere inngår avtale, samt stiller garanti, før infrastrukturutbyggingen starter.
3. Finansiering av investeringer
   Kommunestyret godkjenner opptak av investeringslån på inntil kr 9 mill, i tillegg til investeringslån VA på inntil kr 39 mill. Rådmannens gis fullmakt til å ta opp de budsjetterte lånene på gunstigst mulig vilkår. Fullmakten omfatter også godkjenning av rentevilkårene i hele lånets løpetid. Lånene avdras over 30 år.

Driftsbudsjettet med skatt og gebyrer

4. Økonomiplan 2017 – 2020 inkl. årsbudsjett 2017
   Kommunestyret vedtar økonomiplan 2017 – 2020 inkl. årsbudsjett 2017.
5. Eiendomsskatt
   For skatteåret 2017 skrives det ut eiendomsskatt på alle faste eiendommer i hele kommunen, jf. Eiendomsskatteloven § 2 og § 3 bokstav a. For skatteåret 2017 benyttes eiendomsskattetakstene med virkning fra 2007 jf. Eiendomsskatteloven § 8 A-3 (2) og KS-sak 27/16.

   Den generelle skattesatsen som skal gjelde for de skattepliktige eiendommer settes til 7 promille. I medhold av eiendomsskatteloven § 12 a differensieres satsene ved at den skattesats som skal gjelde for boliger og fritidseiendommer settes til 3,5 promille.

   Det benyttes ikke bunnfradrag for 2017, jf. Eiendomsskatteloven § 11 annet ledd.

   Eiendommer som faller inn under eiendomsskatteloven § 7 a, b og c er fritatt fra eiendomsskatt. For eiendommer som faller inn under § 7 c er fritaksperiode 10 år, eller til kommunestyret endrer eller opphever fritaket. Kommunestyret godkjenner listene over eiendommer som skal ha fritak eller delvis fritak etter § 7 a.

   Eiendomsskatten skal betales i fire terminer. Ved taksering og utskriving av eiendomsskatt benytter kommunen tidligere vedtatte skattevedtekter.

6. Kommunale gebyrer
   Kommunestyret vedtar endringer i kommunale gebyrer og betalingssatser i samsvar med oppstilling i eget vedlegg.

Det settes ned et saksutvalg for å gjennomgå følgende gebyrer:
Plansaker (s 9)
Oppmålingsforretninger (S 10-13)
Saksbehandling (s 14)
Saker som behandles etter jordlov og konsesjonslov
Saker etter eierseksjoneringsloven
Delingssaker som behandles etter matrikkelov og plan-og bygningslov
Byggesak (s 15-17)
Infoland (s 18-19)

Saksutvalget må komme med sin innstilling senest i september 2017.

Fullmakter gitt til rådmannen i budsjett

7. *Formidlingslån*
   Rådmannen gis fullmakt til opptak av formidlingslån med inntil 10 millioner kroner i 2017.
8. *Stillingshjemler*
   Kommunestyret gir rådmannen fullmakt til opprettelse/nedleggelse av stillings-hjemler i samsvar med de budsjettrammene kommunestyret vedtar.
9. *Kommunale satser sosialhjelp*
   Ved endringer av statlige satser for utmåling av stønad til livsopphold gis rådmannen fullmakt til å foreta tilsvarende justeringer av de kommunale satsene.
10. *Kommunale satser hjemmehjelp*
    Ved endringer av maksimalsatsene for betaling for hjemmehjelp for brukere med inntekt under 2G og betaling for korttidsplass per døgn gis rådmannen fullmakt til å foreta tilsvarende justeringer av de kommunale betalingssatsene.
11. *Flyktningetilskudd*
    Rådmannen gis fullmakt til å disponere økt statstilskudd til flyktninger.
12. *Omfordeling mellom sektorer*
    Rådmannen gis fullmakt til omfordeling av midler mellom sektor helse og omsorg og plan og utvikling knyttet til FDV-utgifter Øyer legekontor. Det rapporteres på dette i tertialrapportering 2017.

Annet

13. *Godtgjørelse*
    Godtgjørelse til ordføreren settes til 90 % av stortingsrepresentantenes lønn – kr 816.235,- (90% av kr 906.928,-).
14. *Overføringsordningen mellom regnskapsår*
    Kommunestyret viderefører overføringsordningen. Virkningen fastsettes til 100 % både for mindreforbruk og merforbruk. Overføring av mindre- og merforbruk for regnskapsåret 2017 skjer i egen kommunestyresak etter godkjent regnskap.
15. *Søknad om statlige midler*

Formannskapet gis fullmakt til å behandle søknader om statlige midler på vegne av kommunen

16. *Sats for inntektsskatt*
    Kommunestyret vedtar sats for inntektsskatt på 11,8 %. Dette tilsvarer maksimalsats.

<u>Utredningsarbeid</u>

17. Det gjennomføres en analyse i 2017 med sikte på å effektivisere arealbruken i kommunale bygg.
18. Det gjennomføres et utredningsarbeid i 2017 for å se på behov og alternative løsninger vedrørende bofellesskap/boliger med tilrettelagte tjenester for personer med ulike bistandsbehov, med hensikt å ta dette inn i budsjett og investeringsplanen fra 2018.

Behandling/vedtak i Eldrerådet den 15.11.2016 sak 9/16

Behandling:
Konstituert rådmann Eli Eriksrud holdt en kort orientering og svarte på spørsmål.

Vedtak:
Rådet tar formannskapets innstilling til orientering.

Vedtak:

Behandling/vedtak i Rådet for mennesker med funksjonsnedsettelser den 15.11.2016 sak 10/16

Behandling:
Konstituert rådmann Eli Eriksrud holdt en kort orientering og svarte på spørsmål.

Vedtak:
Rådet tar formannskapets innstilling til orientering.

Behandling/vedtak i Flerkulturelt råd den 22.11.2016 sak 5/16

Behandling:
Konstituert rådmann Eli Eriksrud orienterte om formannskapets innstilling. Saken skal opp til behandling i kommunestyret den 24.november 2016.
Etter drøfting ble det besluttet å ta formannskapets innstilling til orientering.

Vedtak:
Saken tas til orientering.

Behandling/vedtak i Kommunestyret den 24.11.2016 sak 109/16

Behandling:
Ordføreren orienterte om politiske signaler til administrasjonen vedr økonomiplan, drifts- og investeringsbudsjettet i 2017 og forslag på endringer i målkartet.

Stein Plukkerud (SP) ba om gruppemøte. Møtet hevet for gruppemøter.

Møtet satt.

Jon Halvor Midtmageli (SP) fremmet følgende forslag (rådmannens forslag til innstilling) pkt 1- 18:

«Investeringer

1. Investeringsplan 2017 – 2020
   Kommunestyret godkjenner investeringsplan for 2017 – 2020
2. Kommunestyret godkjenner at Øyer kommune forskutterer utbygging av hovedledningsnett for områdene i Områdeplan Øyer Sør (B2 + H5-H6). Det forutsettes at alle aktuelle utbyggere inngår avtale, samt stiller garanti, før infrastrukturutbyggingen starter.
3. Finansiering av investeringer
   Kommunestyret godkjenner opptak av investeringslån på inntil kr 19 mill, i tillegg til investeringslån VA på inntil kr 39 mill. Rådmannens gis fullmakt til å ta opp de budsjetterte lånene på gunstigst mulig vilkår. Fullmakten omfatter også godkjenning av rentevilkårene i hele lånets løpetid. Lånene avdras over 30 år.

Driftsbudsjettet med skatt og gebyrer

4. Økonomiplan 2017 – 2020 inkl. årsbudsjett 2017
   Kommunestyret vedtar økonomiplan 2017 – 2020 inkl. årsbudsjett 2017.
5. Eiendomsskatt
   For skatteåret 2017 skrives det ut eiendomsskatt på alle faste eiendommer i hele kommunen, jf. Eiendomsskatteloven § 2 og § 3 bokstav a. For skatteåret 2017 benyttes eiendomsskattetakstene med virkning fra 2007 jf. Eiendomsskatteloven § 8 A-3 (2) og KS-sak 27/16.

   Den generelle skattesatsen som skal gjelde for de skattepliktige eiendommer settes til 7 promille. I medhold av eiendomsskatteloven § 12 a differensieres satsene ved at den skattesats som skal gjelde for boliger og fritidseiendommer settes til 5 promille.

   Det benyttes ikke bunnfradrag for 2017, jf. Eiendomsskatteloven § 11 annet ledd.

   Eiendommer som faller inn under eiendomsskatteloven § 7 a, b og c er fritatt fra eiendomsskatt. For eiendommer som faller inn under § 7 c er fritaksperiode 10 år, eller til kommunestyret endrer eller opphever fritaket. Kommunestyret godkjenner listene over eiendommer som skal ha fritak eller delvis fritak etter § 7 a.

   Eiendomsskatten skal betales i fire terminer. Ved taksering og utskriving av eiendomsskatt benytter kommunen tidligere vedtatte skattevedtekter.

6. Kommunale gebyrer
   Kommunestyret vedtar endringer i kommunale gebyrer og betalingssatser i samsvar med oppstilling i eget vedlegg.

Fullmakter gitt til rådmannen i budsjett

7. *Formidlingslån*
   Rådmannen gis fullmakt til opptak av formidlingslån med inntil 10 millioner kroner i 2017.
8. *Stillingshjemler*
   Kommunestyret gir rådmannen fullmakt til opprettelse/nedleggelse av stillings-hjemler i samsvar med de budsjettrammene kommunestyret vedtar.
9. *Kommunale satser sosialhjelp*
   Ved endringer av statlige satser for utmåling av stønad til livsopphold gis rådmannen fullmakt til å foreta tilsvarende justeringer av de kommunale satsene.
10. *Kommunale satser hjemmehjelp*
    Ved endringer av maksimalsatsene for betaling for hjemmehjelp for brukere med inntekt under 2G og betaling for korttidsplass per døgn gis rådmannen fullmakt til å foreta tilsvarende justeringer av de kommunale betalingssatsene.
11. *Flyktningetilskudd*
    Rådmannen gis fullmakt til å disponere økt statstilskudd til flyktninger.
12. *Omfordeling mellom sektorer*
    Rådmannen gis fullmakt til omfordeling av midler mellom sektor helse og omsorg og plan og utvikling knyttet til FDV-utgifter Øyer legekontor. Det rapporteres på dette i tertialrapportering 2017.

Annet

13. *Godtgjørelse*
    Godtgjørelse til ordføreren settes til 90 % av stortingsrepresentantenes lønn.
14. *Overføringsordningen mellom regnskapsår*
    Kommunestyret viderefører overføringsordningen. Virkningen fastsettes til 100 % både for mindreforbruk og merforbruk. Overføring av mindre- og merforbruk for regnskapsåret 2017 skjer i egen kommunestyresak etter godkjent regnskap.
15. *Søknad om statlige midler*
    Formannskapet gis fullmakt til å behandle søknader om statlige midler på vegne av kommunen
16. *Sats for inntektsskatt*
    Kommunestyret vedtar sats for inntektsskatt på 11,8 %. Dette tilsvarer maksimalsats.

Utredningsarbeid

17. Det gjennomføres en analyse i 2017 med sikte på å effektivisere arealbruken i kommunale bygg.
18. Det gjennomføres et utredningsarbeid i 2017 for å se på behov og alternative løsninger vedrørende bofellesskap/boliger med tilrettelagte tjenester for personer med ulike bistandsbehov, med hensikt å ta dette inn i budsjett og investeringsplanen fra 2018».

Ordføreren fremmet følgende forslag til endringer og justeringer i Målkart 2017:

«Fokusområder 2017
Innovasjon
Minst 2 innovasjonstiltak gjennomføres på tvers av sektorene.

Rapportering: Hva er gjennomført og hvor mange av disse tiltakene er på tvers av sektorene
Halvårlig til formannskapet. Årlig til kommunestyret.

Tidlig innsats
Minst 3 tiltak gjennomføres som tidlig innsats. Minst 1 tiltak skal være på tvers av sektorene.
Rapportering: Hva er gjennomført og hvor mange av disse tiltakene er på tvers av sektorene til hvilke målgrupper.
Halvårlig til formannskapet. Årlig til kommunestyret.

Møteplasser
Minst 1 møteplass er videreutviklet sammen med frivilligheten, kan være digital eller fysisk.
Rapportering: Hva er gjennomført sammen med hvem til hvilke målgruppe
Halvårlig til formannskapet. Årlig til
kommunestyret.

Måleparameter Samfunnsutvikling
I forslaget: Befolkningsvekst 2 % vekst i folketallet. Endres til: 1% vekst i folketallet.

Nyetableringer
I forslaget: De første 10 boenhetene etablert i Trodal. Endres til: De første 10 boenhetene er tatt i bruk i Trodal

Nytt punkt: 15 nye arbeidsplasser etablert i Øyer kommune (sum offentlige og private)

Måleparameter lokaldemokrati
I forslaget: Minst 100 seere på overføring av hvert kommunestyremøte. Endres til: Antall web overføringer fra kommunestyremøter i 2017 uten tekniske problemer (bilde og lyd). Antall seere pr. sending.»

Roar Øien (H) fremmet følgende forslag:
«Reduksjon av tilskudd til private veger med kr 100.000,- gjennomføres ikke.
Vedlikehold kommunale veger reduseres med kr 100.000,-.
(Alternativt kan sektoren selv finne dekning)».

Erling Broen (AP) fremmet følgende forslag:
«Skolestrukturen videreføres som nå inntil spørsmålet om 1.-10.skole i kommunen er forsvarlig utredet og konsekvensene vurdert».

Arne Finn Brekke (AP) fremmet følgende endringsforslag for AP/H :

«Kontrollutvalget har anledning til å søke om ekstra midler ved behov. Budsjettet økes ikke»

«Ny brannstasjon Tretten
1.Kommunalt aksjeselskap for bygging og drift av brannstasjon
a. Det utredes nærmere hvorvidt aksjeselskap er en hensiktsmessig eierform for bygging, drift og utleie av brannstasjon.

b. Rådmannen legger saken frem for behandling som egen sak»

«PKT 2. Investeringer
Kommunestyret utsetter beslutningen om forskuttering av utbygging av hovedledningsnett for områdene i Områdeplan Øyer Sør (B2+H5 og H6).
Rådmannen utreder saken nærmere og legger frem egen sak om forskuttering for kommunestyret».

«PKT 3. Investeringer
Endringer i investeringsbudsjettet og behovet for låneopptak: 19 mill».

Stein Plukkerud (SP) stilte spørsmål om sin habilitet ved avstemming under Investeringer pkt 2 og 3. Stein Plukkerud fratrådte. Ordføreren fremmet forslag om at han erklæres inhabil i henhold til Kommuneloven § 40 og Forvaltningsloven § 6 2.ledd. Ordførerens forslag ble enstemmig vedtatt.

Steinar Grimsrud (SP) fremmet følgende endringsforslag til Pkt 6:
«Kommunale gebyrer
Kommunestyret vedtar endringer i kommunale gebyrer og betalingssatser i samsvar med oppstilling i eget vedlegg».

AVSTEMMING:
Ved alternativ avstemming mellom formannskapets innstilling og Senterpartiets innstiling til pkt 1-18 ble formannskapets innstilling vedtatt med 15 mot 10 stemmer.

Arbeiderpartiets forslag om endringer og justeringer i Målkart 2017 ble enstemmig vedtatt.

Høyres forslag om at reduksjon av tilskudd til private veger med kr 100.000,-ikke gjennomføres og at vedlikehold kommunale veger reduseres tilsvarende ble enstemmig vedtatt.

Investeringer
Punkt 1 – formannskapets innstilling ble vedtatt med 23 mot 2 stemmer.

Punkt 2 – Stein Plukkerud fratrådte. Ved alternativ avstemming mellom formannskapets innstilling og Arbeiderpartiets/Høyres endringsforslag ble forslaget fra AP/H enstemmig vedtatt med 24 representanter i kommunestyret.

Punkt 3 - Ved alternativ avstemming mellom formannskapets innstilling og Arbeiderpartiets/Høyres endringsforslag ble forslaget fra AP/H enstemmig vedtatt med 24 representanter i kommunestyret.

Stein Plukkerud tiltrådte.

Driftsbudsjettet med skatt og gebyrer
Punkt 4 – Formannskapets innstilling vedtatt med 23 mot 2 stemmer.

Punkt 5 – Formannskapets innstilling vedtatt med 20 mot 5 stemmer.

Punkt 6 – Ved alternativ avstemming mellom formannskapets innstilling og Senterpartiets forslag ble formannskapets innstilling vedtatt med 15 mot 10 stemmer.

Fullmakter gitt til rådmannen i budsjett
Punkt 7-12 – Formannskapets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Annet
Punkt 13 – Formannskapets innstilling ble vedtatt med 24 mot 1 stemme.
Punkt 14-16 – Formannskapets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Utredningsarbeid
Punkt 17-18 – Formannskapets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Nytt punkt 19 – Erling Broens forslag (Skolestrukturen videreføres som nå inntil spørsmålet om 1.-10.skole i kommunen er forsvarlig utredet og konsekvensene vurdert) ble enstemmig vedtatt.

Nytt punkt 20 – Arbeiderpartiet/Høyres forslag (Kontrollutvalget har anledning til å søke om ekstra midler ved behov. Budsjettet økes ikke)ble enstemmig vedtatt.

Nytt punkt 21 – Arbeiderpartiets/Høyres forslag (1.Kommunalt aksjeselskap for bygging og drift av brannstasjon
a. Det utredes nærmere hvorvidt aksjeselskap er en hensiktsmessig eierform for bygging, drift og utleie av brannstasjon.
b. Rådmannen legger saken frem for behandling som egen sak) ble enstemmig vedtatt.

Til slutt ble det stemt over formannskapets innstilling med vedtatte endringer punkt 1-21 som ble vedtatt med 23 mot 2 stemmer.

Vedtak:
Investeringer

1. Investeringsplan 2017 – 2020
   Kommunestyret godkjenner investeringsplan for 2017 – 2020
2. Kommunestyret utsetter beslutningen om forskuttering av utbygging av hovedledningsnett for områdene i Områdeplan Øyer Sør (B2 og H5 og H6). Rådmannen utreder saken nærmere og legger frem egen sak om forskuttering for kommunestyret.
3. Finansiering av investeringer
   Kommunestyret godkjenner opptak av investeringslån på inntil kr 9 mill, i tillegg til investeringslån VA på inntil kr 19 mill. Rådmannens gis fullmakt til å ta opp de budsjetterte lånene på gunstigst mulig vilkår. Fullmakten omfatter også godkjenning av rentevilkårene i hele lånets løpetid. Lånene avdras over 30 år.

Driftsbudsjettet med skatt og gebyrer

4. Økonomiplan 2017 – 2020 inkl. årsbudsjett 2017
   Kommunestyret vedtar økonomiplan 2017 – 2020 inkl. årsbudsjett 2017.

5. Eiendomsskatt
   For skatteåret 2017 skrives det ut eiendomsskatt på alle faste eiendommer i hele kommunen, jf. Eiendomsskatteloven § 2 og § 3 bokstav a. For skatteåret 2017 benyttes eiendomsskattetakstene med virkning fra 2007 jf. Eiendomsskatteloven § 8 A-3 (2) og KS-sak 27/16.

   Den generelle skattesatsen som skal gjelde for de skattepliktige eiendommer settes til 7 promille. I medhold av eiendomsskatteloven § 12 a differensieres satsene ved at den skattesats som skal gjelde for boliger og fritidseiendommer settes til 3,5 promille.

   Det benyttes ikke bunnfradrag for 2017, jf. Eiendomsskatteloven § 11 annet ledd.

   Eiendommer som faller inn under eiendomsskatteloven § 7 a, b og c er fritatt fra eiendomsskatt. For eiendommer som faller inn under § 7 c er fritaksperiode 10 år, eller til kommunestyret endrer eller opphever fritaket. Kommunestyret godkjenner listene over eiendommer som skal ha fritak eller delvis fritak etter § 7 a.

   Eiendomsskatten skal betales i fire terminer. Ved taksering og utskriving av eiendomsskatt benytter kommunen tidligere vedtatte skattevedtekter.

6. Kommunale gebyrer
   Kommunestyret vedtar endringer i kommunale gebyrer og betalingssatser i samsvar med oppstilling i eget vedlegg.

Det settes ned et saksutvalg for å gjennomgå følgende gebyrer:
Plansaker (s 9)
Oppmålingsforretninger (S 10-13)
Saksbehandling (s 14)
Saker som behandles etter jordlov og konsesjonslov
Saker etter eierseksjoneringsloven
Delingssaker som behandles etter matrikkelov og plan-og bygningslov
Byggesak (s 15-17)
Infoland (s 18-19)

Saksutvalget må komme med sin innstilling senest i september 2017.

<u>Fullmakter gitt til rådmannen i budsjett</u>

7. *Formidlingslån*
   Rådmannen gis fullmakt til opptak av formidlingslån med inntil 10 millioner kroner i 2017.
8. *Stillingshjemler*
   Kommunestyret gir rådmannen fullmakt til opprettelse/nedleggelse av stillings-hjemler i samsvar med de budsjettrammene kommunestyret vedtar.

9. *Kommunale satser sosialhjelp*
   Ved endringer av statlige satser for utmåling av stønad til livsopphold gis rådmannen fullmakt til å foreta tilsvarende justeringer av de kommunale satsene.
10. *Kommunale satser hjemmehjelp*
    Ved endringer av maksimalsatsene for betaling for hjemmehjelp for brukere med inntekt under 2G og betaling for korttidsplass per døgn gis rådmannen fullmakt til å foreta tilsvarende justeringer av de kommunale betalingssatsene.
11. *Flyktningetilskudd*
    Rådmannen gis fullmakt til å disponere økt statstilskudd til flyktninger.
12. *Omfordeling mellom sektorer*
    Rådmannen gis fullmakt til omfordeling av midler mellom sektor helse og omsorg og plan og utvikling knyttet til FDV-utgifter Øyer legekontor. Det rapporteres på dette i tertialrapportering 2017.

Annet

13. *Godtgjørelse*
    Godtgjørelse til ordføreren settes til 90 % av stortingsrepresentantenes lønn – kr 816.235,- (90% av kr 906.928,-).
14. *Overføringsordningen mellom regnskapsår*
    Kommunestyret viderefører overføringsordningen. Virkningen fastsettes til 100 % både for mindreforbruk og merforbruk. Overføring av mindre- og merforbruk for regnskapsåret 2017 skjer i egen kommunestyresak etter godkjent regnskap.
15. *Søknad om statlige midler*
    Formannskapet gis fullmakt til å behandle søknader om statlige midler på vegne av kommunen
16. *Sats for inntektsskatt*
    Kommunestyret vedtar sats for inntektsskatt på 11,8 %. Dette tilsvarer maksimalsats.

Utredningsarbeid

17. Det gjennomføres en analyse i 2017 med sikte på å effektivisere arealbruken i kommunale bygg.
18. Det gjennomføres et utredningsarbeid i 2017 for å se på behov og alternative løsninger vedrørende bofellesskap/boliger med tilrettelagte tjenester for personer med ulike bistandsbehov, med hensikt å ta dette inn i budsjett og investeringsplanen fra 2018.
19. Skolestrukturen videreføres som nå inntil spørsmålet om 1.-10.skole i kommunen er forsvarlig utredet og konsekvensene vurdert.
20. Kontrollutvalget har anledning til å søke om ekstra midler ved behov. Budsjettet økes ikke.
21. 1.Kommunalt aksjeselskap for bygging og drift av brannstasjon
    a. Det utredes nærmere hvorvidt aksjeselskap er en hensiktsmessig eierform for bygging, drift og utleie av brannstasjon.
    b. Rådmannen legger saken frem for behandling som egen sak.